

TUNTOSARVI

Nro 4 ♦ Huhtikuu 2013

Suomen Kuurosokeat ry

Irene Kangasniemi tekee
taidetta kaikille aisteille

Kelan tulkkien
välityspalvelu Turkuun

Sisältö

Pääkirjoitus: ”Kylläpä hän on reipas!”	3
Taidetta kaikille aisteille.....	4
Pieni kynnyks siirtyä kuurosokeiden palveluiden piiriin.....	6
Pikkukokit mummin opetuskeittiössä.....	8
Iloa elämään -kurssilla.....	10
Naisten hyvinvointiloma.....	13
Tulevia taidenäyttelyitä.....	15
Näkövammaisten palveluopas 2013 on ilmestynyt.....	15
Kela keskittää vammaisten henkilöiden tulkkauksen välityspalvelun Turkuun.....	16
Tekstipuhelin taipuu moneksi.....	18
Ei hätäillä!.....	19
Voittoisat keilaajat.....	20

Kannen kuvassa taitelija Irene Kangasniemi Aistien Lappi -näyttelynsä avajaisissa Lasipalatsissa, Helsingissä 26.3. Näyttely oli esillä 21.4. saakka. Seuraavaksi näyttely nähdään Inarissa. Kuva: Kalle Kiviniemi.

Tuntosarvi nro 5 ilmestyy viikolla 21 teemalla kansainvälisyys. Aineisto 10.4. mennessä.

TUNTOSARVI 39. vuosikerta. ISSN 0358-2280. **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand. **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 753 2026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Esko Jäntti (puheenjohtaja), Ulla Kungas, Ari Suutarla, Paula Valminen, Jaakko Evonen (sihteeri) ja Tuija Wetterstrand. **Hinta:** vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförbundet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. **Toimiston aukioloaika:** ma-pe klo 8.00–15.45. **Painopaikka:** Oriveden Kirjapaino. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

”Kylläpä hän on reipas!”

Olin alkuvuodesta etelänmatkalla. Kun toista kuukautta kestänyt yskä ei hellittänyt antibioottilääkityksestä huolimatta, päätin mennä hotellin lähellä olevalle lääkäriasemalle. Siellä oli kansainvälinen meininki: suomalainen sairaanhoitaja ja kolumbialainen lääkäri.

Kun tulkin kanssa täyttelimme vaadittavia lomakkeita, tuli sairaanhoitaja paikalle. ”Onko hän sokea?”, kysyi sairaanhoitaja minua osoittaen. ”Olen sokea ja minulla on kuulolaitteet”, vastasin. ”Niin minä ajattelin”, totesi sairaanhoitaja edelleen tulkilleni puhuen. ”Hän näyttää pärjäävän kuitenkin ihan hyvin.”

Paperihommista selvittyämme pääsimme heti lääkärin vastaanotolle. Lääkäri tervehti ystävällisesti espanjaksi ja kätteli. Sairaanhoitaja käänsi hänen puheensa suomeksi ja pyysi minua istuutumaan vastaanoton sängylle. Heilautin itseni sängylle keveästi käsieni varassa. ”Kylläpä hän on reipas!”, ihasteli sairaanhoitaja tulkilleni. Minua ja tulkiani alkoi naurattaa. Kun nyt kuitenkin näytti hyvin vahvasti siltä, ettei tilanne muuttuisi, tulkini sanoi sairaanhoitajalle: ”Voit kyllä puhua

suoraan Sepolle.” Sen jälkeen sairaanhoitaja puhui suoraan minulle ja katsoikin minuun puhuessaan. Hän teki sen mitenkään hämmennyttämättä tai nolostumatta, ehkei vain ollut tullut ajatelleeksi koko asiaa.

Tällaisiin tilanteisiin törmää nykyään onneksi entistä harvemmin. Ihmiset tuntuvat hoksaavan asioita paremmin ja ajattelevat enemmän. Kyse ei ole välttämättä ollenkaan asenteellisuudesta tai pelosta kohdata vammaisen ihmisen. Toki sitäkin löytyy. Mutta mitä enemmän näymmme, kuulumme ja olemme esillä omana itsenämme, sitä paremmin meidät myös kohdataan omana itsenämme.

P.S. Ihan oma juttunsa tulisi siitä, miten sairauteni hoitaminen jatkui etelän mailla...

P.P.S. Kolmisen kuukautta tuo sairaus kesti, nyt se alkaa olla voitettu.

Aurinkoista kevättä kaikille tasapuolisesti ja tapaamisiin kevätkokouksessa Onnelassa!

Seppo Jurvanen
puheenjohtaja ◆

Irene Kangasniemi tunnustelee poronahkaisia rullia teoksesta "Ruskanpiilo". Takana osa teoksesta "Noitia joka norolla, velhoja vesakot täynnä", sen hapsut ovat niittymaarianheinästä punottuja. Kuva: Kalle Kiviniemi.

Taidetta kaikille aisteille

Teksti: Tuija Wetterstrand

Irene Kangasniemeä on aina kiehtonut Lapin luonnonmateriaalien kauneus.

- Esimerkiksi kasvit, puut, poro ja poronsarven kaaret ovat muotoilua parhaimmillaan. Luoja on ja on ollut paras taiteilija, Kangasniemi toteaa.

Kangasniemi on syntyisin Kemijärveltä ja asuu nykyään Rovaniemellä. Hän on kouluttautunut askartelun ohjaajaksi, kasvatustieteiden sekä taiteiden maisteriksi ja viimeisimpänä vielä tarinamestariksi. Itse hän kutsuu itseään "napernöömiksi", käsityöläiseksi, joka tekee taidetta kaikista saatavilla olevista luonnonmateriaaleista.

Lappi ja Lapin antimet ovat Irene Kangasniemelle jatkuva innoituksen ja luovuuden lähde. Suurimman osan töittensä materiaaleista hän poimii itse luonnosta. Osa on poromiesten lahjoittamia.

- Poromiehet tietävät, että tarvitsen porojen luita, nahkaa ja jäniteitä töihini. Tällä hetkellä minulla on 250 poronjalkaa varastossa odottamassa nylkemistä ja käsittelyä.

Taiteiden maisterin lopputyön Irene Kangasniemi teki opettaessaan silloisen Arlainstituutin pienkäsityölinjalla 1990-luvun alussa. Lopputyössään "Tunnustellen ja tutkien, epäillen ja etsien" hän tutki tuntoaistitin avulla saatavia taiteen kokemuk-

sia kuurosokean, syntymäsokean ja heikkonäköisen opiskelijan kanssa.

- Yksi opiskelijoista sanoi hienosti, että teillä näkevillä on vain kaksi silmää, mutta meillä sokeilla on sormenpäissämme 10 silmää.

Irene Kangasniemi on opettanut kuvataidetta joka vuosi Lapin kuurosokeiden aluekurssilla, alkaen vuodesta 1996. Vain yhtenä vuonna opetus on jäänyt väliin.

- Kuurosokeiden kanssa luonnonmateriaalien käyttö on erityisen tärkeää. Maku, haju ja pintojen vaihtelu tarjoavat virikkeitä kaikille aisteille. Kurssin alussa esittelen materiaalit ja sen jälkeen jokainen lähtee kehittämään omaa ilmaisuaan. Yhdessäolo ja kokemusten jakaminen ovat kurssin tärkeintä antia, Kangasniemi kuvailee.

Jokaisella kurssilla on oma teemansa.

– Tämän vuoden teemana ovat muistot ja muistaminen, viime vuonna se oli verkostoituminen. Yhtenä vuotena kurssi oli yhteispohjoismainen teemalla ”Sielun palo – Pohjolan viiltävä valo”. Kerran vierailimme Taatsin seidalla ja opettelimme tekemään noitarumpuja.

- En voi aloittaa kesää ilman kuurosokeiden kurssia. Siellä saan omat

aistini auki ja vasta sitten pystyn nauttimaan kesästä, Kangasniemi sanoo.

Irene Kangasniemi sai Kulttuurirahaston kaksivuotisen apurahan vuonna 2011. Sen turvin hän pystyi rakentamaan moniaistisen näyttelyn, jossa yhdistyvät tarinamestarin koulutus ja eri aistien kautta vastaanotettavat taideteokset. Näyttely ”Aistien Lappi” oli tämän vuoden alussa esillä ensin Rovaniemellä ja sen jälkeen Helsingissä, Lasipalatsin näyttelytilassa. Teokset kertovat Lapin kahdeksasta vuodenaikasta, eräkuulttuurista, entisajan pyhistä paikoista, tietäjistä, tarujen Pohjolaista ja modernista Lapista. Jokaiseen työhön liittyy oma tarinansa. Tarinavihkot tehtiin näyttelyä varten myös isokirjoituksella ja pisteillä.

- Seuraavaksi näyttely lähtee Inariin ja sitten ehkä vielä Kemijärvelle. Sen jälkeen olen luvannut jokaiselle taideteokselle hyvän kodin.

Irene Kangasniemen tulevissakin töissä on Lappi esillä monin tavoin.

- Eräs näyttelyvieraista mainitsi Rovaniemellä, että voisinko seuraavaksi tehdä kokonaan maisteltavia töitä, joista ei jäisi mitään jäljelle. Ajatus jäi minua kiehtomaan ja ehkä teen seuraavat työt Lapin syötävistä materiaaleista. Se olisi ekologisuutta parhaimmillaan. ♦

Pieni kynnyks siirtyä kuurosokeiden palveluiden piiriin

Marjatta ja Erkki Lahtinen kotinsa sohvalla. Neljän lapsen vanhemmilla on 8 lastenlasta, jotka vierailevat isovanhempiensa luona säännöllisesti.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Hanki hohtaa valkoisena **Marjatta** ja **Erkki Lahtisen** kodin edessä olevalla aukealla. Sen takana hämmöttävät Valkeakosken asuntomessualueelle neljä vuotta sitten valmistuneet talot. Olen aluesihteri **Marjatta Puromäen** matkassa. Hän on tullut asiakaskäynnille Erkki Lahtisen luo täyttämään tulkkauksen palveluhakemusta ja profiililomaketta sekä tarkistamaan, että apuväline- ja muut asiat ovat kunnossa.

Erkki Lahtinen on ollut Näkövammaisten Keskusliiton asiakas 1980-luvun lopulta saakka, kun näkö alkoi pikkuhiljaa huonontua. Takana oli pitkä työrupeama Valkeakosken kaupungin palveluksessa, viimeisin paikka oli urheilukenttien hoitajana. Pian näkö oli niin heikko, että kaupungin töistä piti jäädä pois. - Ensin sairauslomalle ja sitten sairaseläkkeelle.

Lahtisen näkö oli heikentynyt pikkuhiljaa aikuisiällä. Näkövammaisek-

si tunnustautuminen oli kuitenkin vaikea paikka ja näkövammaisten porukoihin meneminen korkea kynnyks. - Mutta sitten, kun menin mukaan, niin olinkin aina menossa.

Erkki Lahtinen opetteli uuden ammatin käsityöntekijänä ja innostui urheilusta. Aluksi sydäntä lähinnä oli yleisurheilu, nyt tärkeimmäksi lajiksi on tullut keilailu. Kotia koristavatkin monet urheilukilpailuista saadut mitalit.

Näkövammaisurheilun kautta Erkki Lahtinen oli tutustunut myös kuurosokeisiin urheilijoihin, joten kun siirtyminen Suomen Kuurosokeat ry:n palvelujen piiriin tuli ajankohtaiseksi, oli kynnyks paljon matalampi kuin aikoinaan näkövammaiseksi tunnustautuminen.

- Kuulolaitteen sain ensimmäisen kerran jo kohta 30 vuotta sitten, mutta aluksi se kulki mukana lähinnä taskussa, jos ollenkaan. Yleensä se löytyi kirjahyllyn päältä. Pikkuhiljaa kuulo heikentyi niin, että nyt molemmissa korvissa on jatkuvasti kuulolaite.

Kuulon heikkeneminen voi olla iän myötä tullut vaiva, mutta myös Usher-diagnoosi on mahdollinen.
– Sitä nyt selvitetään.

Erkki Lahtinen on ennättänyt olla Marjatta Puromäen asiakkaana

Erkki Lahtisen takana hyllyn päällä on kokoelma keilakilpailuista saatuja palkintoja.

vasta muutaman kuukauden, mutta paljon on ennättänyt jo tapahtua.

- Ensimmäinen yhteys Marjattaan tapahtui jouluruokailussa, kun näkövammaisten seniorityöntekijä vinkkasi, että kuurosokeiden palveluista saattaisi olla hyötyä minulle. Sovimme tapaamisen ja aloimme käydä asioita läpi, ja siitä se lähti. Nyt olen hakenut jo yhdistyksen jäsenyyttä, Erkki Lahtinen kertoo.

Heikolla suuntakuulolla lehtien ja radion kuunteleminen on hankalaa. Siihen on saatu helpotukseksi induktiosilmukka. Nyt on vuorossa tulkkauspalveluhakemuksen täyttäminen. Lahtinen on aktiivinen kokousihminen ja opettaa myös Työväenopistossa rottinkitöitä. Niissä

tilanteissa kuvailusta ja puheen selventämisestä olisi iso apu. Aikaisemmin Lahtinen saattoi hyödyntää huuliolukua yrittäessään ymmärtää kuulemaansa, mutta nyt siitäkään ei ole enää apua.

- Kuurosokeiden kerhossa puheen kuulee hyvin, kun kaikki puhuvat mikrofoniiin. Retkujen eli Retinitisyhdistyksen kerhossa joka ikinen on äänessä yhtä aikaa, ota siitä nyt sitten selvää!

- Kuurosokeiden kerholla pidettiin sellainen selkään piirtämisen koulutus, se oli mukava, Erkki Lahtinen lisää. Aivan outoja eivät kuurosokeiden käyttämät kommunikaatiotavat ole perheessä olleet aikaisemminkaan, sillä Marjatta-vaimo on omaksi ilokseen opiskellut viittomakieltä jo kolme vuotta.

Marjatta on myös miehensä omaishoitaja. – Avustaja-asia on meillä hoidettu näin, Marjatta Lahtinen sanoo.

Vaikka arki on melko hyvin hoidossa, toivoo Erkki Lahtinen kuitenkin yhtä asiaa. – Kunpa voisin itsenäisesti käydä postilaatikolla hakemassa äänilehdet.

Toive toteutunee lähiaikoina, kun Erkki Lahtinen saa oman opaskoiran. Sen kanssa onnistuu varmasti myös käynti postilaatikolla. ♦

Pikkukokit mummin opetuskeittiössä

Teksti: Nimimerkki Ojoisten torppari

Tyttäreni kolme lasta pyysivät minua antamaan heille oppitunnin ruoanlaitossa. Pikkukokit tiesivät, että entisenä lääninhallituksen emäntänä olen tottunut ruoanlaittaja. Monet kerrat he ovat käyneet luonani syömässä. Olen myös toiminut pitokokkina sukulaisten perhejuhlassa sekä myös rapukesteissä.

Sovin lasten kanssa, että tulen pitämään pikkukokkien opetuskeittiötä heidän omaan kotiinsa. Olin valmistanut ohjelman valmiiksi. Ensin käskin lapsia pesemään kädet huolellisesti. Sitten me kaikki puimme esiliinat päälle ja peitimme hiukset kokkimyssyillä. Selitin, mitä tehdään ja jaoin reseptit. Nuorimmainen sanoi, että ei ymmärrä mummin leijonan karjuääntä, mutta vanhemmat sisarukset toistivat, mitä sanoin.

Työpöydällä valmiit aineet odottivat pikkukokkeja. Vanhin leikkasi

paistin paloiksi, paistoi ja lisäsi kattilaan mausteet ja liemen. Keskimäinen kuori ja paloitteli lohkoiksi perunat ja vihannekset ja laittoi ne uunipannuun öljyn, suolan ja yrttien kera. Nuorimmainen alusti koneessa sämpylätaikin, pyöritti taikinasta sämpylät ja laittoi uuniin paistumaan. Minä seurailin kotkansilmälläni heidän touhujaan. Keskimäinen valmisti vielä jälkiruoan ja alkuruoan. Pikkukokit laittoivat pöydälle pellavaliinan, kynttilät ja kukkamaljakon ja kattoivat sen kauniisti; aterimet, lautasliinat ja juomalasit tarkkaan ohjeitteni mukaisesti. Kaikki sujui tehokkaasti ilman tappelua.

Keittiöstä kantautui jo hyvä tuoksu. Istuimme kaikki pöydän ääreen, pikkukokit, heidän vanhempansa ja minä. Ruokailuun kuuluvat myös hyvät pöytätavat. Ruoka suussa ei saa puhua. Alkuruoan jälkeen vanhin pikkukokeista tarjosi pää-

ruoan, joka oli aseteltu kauniisti lautasille. Keskimäinen koristeli jälkiruokamaljan kermalla, marjoilla ja sitruunamelissalla. Ruoan jälkeen lauloimme vielä kiitosvärssyn pianonsoiton säästyksellä.

Annoin pikkukokeille täydet pisteet. He olivat tyytyväisiä ohjeisiini ja kehuivat maukasta ruokaa. Nuorimmainen oli onnessaan, kun hänen sämpylänsä olivat onnistuneet hyvin. Hän sanoi, että olen rivakka mummi, en pysy paikallani vaan annan tomerasti ohjeita leijonäänelläni. Mutta silti mummin pitäisi vähentää vauhtia ja rauhoittua. Tyttäreni selitti, että olin työelämässä tottunut tiukkoihin aikatauluihin, ruoka ja kahvit piti tarjota täsmällisesti ajallaan. Pikkukokit halusivat minua kiitokseksi ja minä puolestani kiitin heitä ohjeiden hyvästä noudattamisesta sekä hyvästä työilmapiiristä ja huumorista. ♦

Kirjoittaja Anne Palo lumikenkäkävelyllä.

Iloa elämään -kurssilla

Teksti: Anne Palo / Kuvat: Pentti Pietiläinen

Helmikuun aurinko paistoi upeasti ja linnut lauloivat äänekkäästi keväästä riemuiten. Silti huomasin hyräileväni joululaulun sanoja: ”Arkihuolesi kaikki heitä, mieles nuorena nousta suo”. Laulun sanat kuvaavat osuvasti tuntojani ”Iloa elämään” -kurssillamme ja sen jälkeenkin!

Kurssi järjestettiin Toimintakeskuksella Tampereella 4. - 8.2.2013.

Olen tosi iloinen, että minä, ”turrikansan yksinhuoltaja-mamma” pääsin kurssille ja sain ottaa koiraturrini mukaan. Lisäksi kursilla oli kaksi mukavaa naisihmistä sekä aito pohojalaanen mies Jussi-paitoineen! Meillä oli rentouttava ja mielenkiintoinen viikko irti arjesta.

Toimintakeskuksen ihanat työntekijät olivat pistäneet itsensä likoon tarjotessaan meille elämysviikon. Tulopäivänä maanantaina saimme

Makkaroiden grillausta laavulla Pentti Pietiläisen johdolla.

alkajaisiksi lounaan. Aloituskeskustelujen jälkeen tutustuimme ryhmässä toisiimme paremmin ja teimme erilaisia liikuntaharjoituksia. Me naisväki tunsimmekin toisemme jo ennestään aika hyvin. Ryhmän mieshenkilö oli niukkasmainen, mutta tarpeeksi häntä haastateltuamme tuli hänkin tutummaksi. Huomasin kummasti nuortuvani, sillä innostuin leikkimään jättivarjon kanssa, uusi ja hauska tuttavuus melkein jokaiselle meistä!

Tiistaina koitti viikon kohokohta, kokopäivän retki **Miinan** savusaunaan Hämeenkyröön. Paikka oli sangen nostalginen ja vanhoja aikoja henkivä aina puista ulkovessaa myöten!

Heti alkajaisiksi laitoimme lumiken-

gät jalkoihimme ja lähdimme matkaan komeana letkana. Teimme pienen koukkauksen joen jäälle ja sitten kiertelimme pellolla suoraan ja siksakkia, kukin omaan tyyliinsä oppaansa kanssa. Lopuksi kokeilimme vielä esterataa, josta kaikki innostuimme. Lumikenkäväely oli hauskaa ja tehokasta liikuntaa, jonka seurauksena nälkä iski ainakin minuun hirmuisesti.

Grillasimme laavulla makkaraita **Pentti "Pena" Pietiläisen** johdolla. Miina oli tehnyt meille tyttönsä kanssa eväsleipiä, kuumaa yrttiteetä ja kahvia, jotka maistuivat todella hyviltä ulkona nuotion ääressä liikunnan jälkeen. Ja juttua meillä riitti.

Savusaunaan ja Miinan turvehoi-

Illanviettoa pirtin pöydän ääressä.

toja kokeilemaan pääsi ensin meidän kaksihenkinen miesjoukko. Me naisväki vietimme aikaa pirtin puolella rattoisasti jutellen ja työntekijöiden esitellessä meille loistavia hierontataitojaan.

Vihdoin pääsimme naisjoukolla itsekin savusaunaan. Pukuhuone ja saunan eteistila tuntuivat viileältä kun ei ollut lämmitystä, mutta pian pääsimme lämpöön saunan puolelle. Oli pimeää, mutta vähitellen, pienen ikkunasta tulevan valon avulla, silmä tottui näkemään jotain. Tuoksu ja lämpö tuntuivat ihanalta! Aikani lämmiteltyäni lähdin pyyhe ympärilläni ulos ja sitten varovasti portaita alas kavuten kaulaani myöten avantoon. Kyllä oli kylmää! Läksin heti hurjaa vauhtia takaisin saunaan niin nopeasti kuin pääsin. Saunassa olo helpottui ja kummasti alkoi mieli tehdä uudestaan avantoon. Kävin kolme kertaa avannossa, joka kerta menin kaulaa myöten kyykkyyän jäiseen ve-

teen. Välillä kävin lämmittelemässä savusaunan hellivässä lämmössä. Kyllä alkoi kroppa herätä!

Lopulta saunottajamme Miina toi meille savea, jossa oli kuorinta-aineena myös sokeria mukana. Saimme itse levittää savea joka puolelle kehoamme, Miina auttoi selkään laitoissa. Kovin olimme mutanaamoja. Yhtäkkiä ovi avattiin ja salamavalot välähtivät. Meidät ikuistettiin savisina saunan lauteilla. Emme kuulemma olleet tunnistettavissa, näin meitä lohdutettiin.

Huuhtelimme savet kauhomalla Miinan avustuksella vettä saavista. Miina jynssäsi tukkamme puhtaaksi kamomilla-shampoolla. Kun pääsimme saunasta pukeutumaan ja pirtin puolelle, oli olo kyllä enemmän kuin rento ja raukea. Päälle vielä erinomaista ruokaa, jälkiruoaksi kahvit tai yrттiteetä. Kyllä uni maistui seuraavana yönä!

Keskiviikkona pääsimme sitten pohtimaan ryhmässä ruoka-asioita eli miten syömme ja miksi? Kävimme läpi tietoista syömistä ja ruokaympyrää. Aihe herätti paljon mielenkiintoista keskustelua. Saimme myös maistella erilaisia kevyitä ja terveellisiä herkkuja, kuten valkosipuliruislastuja, pakastekuivattuja mansikka-, omena- ja banaanivii-paleita sekä erilaisia pähkinöitä. Monille meistä nämä herkut olivat

uusia, mutta hyödyllisiä vinkkejä terveelliseen ruokavalioon. Lopulta valmistimme yhteistyössä salaattia sekä smoothiet jälkiruuaksi. Pääruoka tilattiin malesialaisesta ravintolasta. Tullinen ruoka poltteli huulia ja suuta, mutta todella hyvää se oli, muuta ei voi sanoa. Tosin vieressäni istunut kurssilainen huokaili, että hänelle ruoka olisi voinut olla vieläkin tulisempaa!

Torstaina oli aluksi tärkeää asiaa liukuesteistä. Kun läksimme ulkoilemaan, saimme kokeilla niitä ihan käytännössä. Iltapäivällä tutustuimme kiinalaiseen taiji-voimisteluun, sen rauhoittavaan voimaan ja ajatukseen, mikä sen taakse kätkeytyy. Helin hauskat hölmöläistarinat kansalliskirjallisuudestamme saivat

meidät itsemmekin muistelemaan menneitä ja tapahtuneita asioita toisillemme jakaen.

Päivän päätteeksi menimme syömään amerikkalaiseen ravintolaan, jossa jokainen sai herkutella oman makunsa ja mieltymyksensä mukaan.

Kuin hujauksessa olimme jo perjantaisissa. Tasapainoradalla harjoittelun jälkeen oli vuorossa viikon palautekeskustelu ja loppukahvit ennen kuin kaikki lähtivät kotiin eri puolille Suomea. Viikko oli todella rentouttava ja arjesta irrottava, mielenkiintoinen elämysseikkailu, jonka aikana opimme uusia asioita ja vinkkejä. Olimme kaikki todella iloisia, että saimme tulla kurssille. ♦

Naisten hyvinvointiloma

Teksti: Maija Kanerva

Lokakuuisena torstai-iltapäivänä odottelin toisia lomalaisia Tampereen rautatieasemalla, lähteäksemme yhdessä pikkubussilla kohti Ikaalista. Meitä oli kaikkiaan kuusi lomalaista ja yksi ohjaaja. Edes-

sä oli naisten hyvinvointiloma 11.-14.10.2012 Ikaalisten kylpylässä.

Auton täytti iloinen puheen sorina ja jännittynyt ilmapiiri. Reilun puolen tunnin ajon jälkeen saavuimme

Ikaalisten kylpylään, jossa toinen ohjaajistamme odotti meitä. Saimme avaimet ja niin lähdimme jokainen kohti omaa huonettamme.

Kun kaikki olivat majoittautuneet, oli-kin jo nälkä ja menimme syömään. Vatsat täynnä ruokaa kokoonnuimme tutustumaan toisiimme. Näin oli ensimmäinen päivä ohi.

Perjantai alkoi yhteisellä aamupalalla. Sen jälkeen oli mahdollisuus osallistua ohjattuun vesijumppaan. Siihen osallistuikin suurin osa porukasta. Jumppa oli hyvin tehokasta ja monipuolista. Ennen lounasta teimme kävelyretken kylpylän alueella.

Lounaan jälkeen meillä oli ohjelmassa kävelyretki Voimametsään. Minä en osallistunut tähän, vaan vietin aikaani avustajani kanssa. Tutustuin kylpylärakennukseen sisältä ja otin rennosti altailla.

Illalla keskustelimme värien merkityksestä ja siitä, millainen ihminen kukin on: onko kevät-, kesä-, syksy- vai talvi-ihminen.

Lauantaipäivän vietimme Luomajärven hevoskievarissa. Se on vanha maalaistalo lähellä Ikaalisten kylpylää. Siellä on suomenhevoseja, joiden kanssa tehdään vaelluksia maastoon. Hevosilla voi myös ratsastaa. Siellä on myös yksi isoko-

koinen työhevonen, jolla voi ratsastaa tai ajella kärryillä.

Isäntä kertoi meille tilan historias- ta ja esitteli eläimet, kissat, koiran ja hevoset. Sen jälkeen tutustuimme itsenäisesti tilaan ja sen eläimiin. Viihtyisässä maalaismiljöössä söimme meille valmistetun mahtavan herkullisen aterian.

Palattuamme kylpylään osa meistä osallistui kuntotanssiin. Illan vietimme kylpylän ravintolassa nauttien musiikista ja hyvästä tunnelmasta. Mielestäni ketään ei jätetty keskustelun eikä yhdessäolon ulkopuolelle.

Sunnuntaina aamulla kokoonnuimme päättämään yhteisen loman. Pohdimme, miten saisimme enemmän naisia osallistumaan ja kaikki ymmärtämään, että jos ilmoittautuu lomalle, on myös osallistuttava. Olimme myös sitä mieltä, että loma oli ollut hyvä ja esitimme toiveen, että saman tyyliä lomia olisi jatkosakin.

Kiitokset kaikille osallistuneille hyvästä lomasta. ♦

Tulevia taidenäyttelyitä

liris-keskus 13.-14.5.

Kuurosokeiden Toimintakeskuksen taiteilijat esittäytyvät liriksessä 13.-24.5. Tervetuloa näyttelyyn, jossa värien ja muotojen muisto korvaa näkevät silmät! Luomisen tarve ja tunnelmien tallentaminen paperille ja kankaalle on prosessi, jossa Tampereen Toimintakeskuksen taiteilijat ovat vuosien aikana kasvaneet ja löytäneet kukin oman tekniikkansa ja materiaalinsa. Tämä näyttely kertoo sitkeydestä, pitkäjänteisyydestä ja kuvailun merkityksestä. Näyttelyn kokooa Toimintakeskuksen taidepiirin vetäjä **Milla Päiväniemi**.

Joensuun Parafest 15.-17.8.

Joensuussa järjestetään kaikkien aikojen kolmas Parafest-tapahtuma 15.-17. elokuuta. Tapahtuman järjestää vammaisten kulttuurista yhdenvertaisuutta edistävä Joensuun Parafestyhdistys ry, jonka mottona on ”Kulttuuri kuuluu kaikille”. Parafestissa on visuaalisissa esityksissä kuvailutulkkaus näkövammaisille sekä auditiivisissa esityksissä viittomakielinen tulkkaus kuulovammaisille. Kaikki tapahtumat ovat kaikille avoimia ja maksuttomia. Toimintakeskuksen taidepiirin töitä on esillä taidekeskus Ahjossa. ♦

Näkövammaisten palveluopas 2013 on ilmestynyt

Palveluoppaaseen on koottu perustietoa sosiaaliturvasta ja siihen läheisesti liittyvistä palveluista ja tuista. Opas on suunnattu näkövammaisille, mutta sen sisällöstä on hyötyä myös kuurosokeille ja heidän lähiverkostoilleen. Se on saatavilla mustapainettuna, pistekirjoituksella, Daisy-äänitteenä ja THP:n verkossa Luetus-muodossa. Oppaan voi tilata osoitteesta aineistotilaukset@nkl.fi tai Jaana Sahinilta puh: 09-3960 4332. Kestotilaaajaksi ilmoittautuneet saavat oppaan automaattisesti joka vuosi. ♦

Kela keskittää vammaisten henkilöiden tulkkauksen välityspalvelun Turkuun

Teksti: Tuija Wetterstrand ja Kelan tiedote 3.4.

Vuoden 2014 alusta Kela keskittää vammaisten henkilöiden tulkkien välitystoiminnan Turkuun, Kelan Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen eli Vatu-keskuksen yhteyteen. Kelan tulkkauspalvelua käyttää noin 5 000 asiakasta, joilla on joko kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma.

- Koska Kela myöntää asiakkailleen oikeuden tulkin käyttöön ja järjestää tarvittavat tulkkauspalvelut, on luontevaa, että myös tulkkien välityspalvelu hoidetaan keskitetysti Kelasta, perustelee etuusjohtaja **Elise Kivimäki** Kelan terveysosastolta.

- Asiakkaan kannalta ainoa näkyvä muutos on se, että puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet muuttuvat. Uusista yhteystiedoista tiedotamme kaikille tulkkauspalvelupäätök-

sen saaneille asiakkaille heti kun ne ovat tiedossamme. Joka tapauksessa hyvissä ajoin ennen vuodenvaihdetta, vakuuttaa etuuspäällikkö **Jari Salomaa**.

- Nykyisen palveluntuottajan kanssa sitten neuvotellaan, että miten tämän vuoden puolella tehdyt tulkkitilaukset saadaan siirrettyä mahdollisimman vaivattomasti Kelalle. Se on järjestelykysymys. Itse välitysjärjestelmään ei tule muutoksia, se on sama Kelan järjestelmä kuin nytkin.

Jari Salomaa kertoo, että laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta tuli aikoinaan voimaan niin nopealla aikataululla, että Kelalla ei siinä yhteydessä ollut resursseja järjestää välitystoimintaa.

- Kela kilpailutti tulkkauspalvelun välityksen ja teki sen perusteella

kahden vuoden sopimuksen nykyisen palveluntuottajan Evantian kanssa. Sopimukseen sisältyi optio kahdesta lisävuodesta. Varsinainen kahden vuoden sopimus siis päättyi jo viime syyskuussa.

Tällä hetkellä tulkkitalauksia välittää viisi alueellista hälytyskeskusta ja niiden yhteensä 11 sivupistettä eri puolilla Suomea. Kelan oma välityskeskus perustetaan Turkuun Vatu-keskuksen yhteyteen. Vakituksia työntekijöitä välityskeskukseen palkataan noin 30.

- Kela kehittää parhaillaan eri asiointitapoja. Kun välitystoiminta on Kelan omana tehtävänä, palvelua voidaan parantaa siten, että asiakas voi käyttää omaa kommunikointikeinoaan asioidessaan esimerkiksi videoyhteydellä välityskeskuksen kanssa. Lisäksi haluamme varmistaa, että Kelan palvelut ovat helposti ja tasapuolisesti kaikkien tulkkivälitystä tarvitsevien saatavilla, kertoo etuuspäällikkö Jari Salomaa.

Evantia OY:n toimitusjohtaja **Timo Heiskala** puolestaan kertoo, että Kelan ilmoittama muutos tuli välitystoimijoille täytenä yllätyksenä.

- Ilmoitus tuli sähköpostilla vain muutamaa minuuttia ennen tiedon lähettämistä koko tuottajakentälle. Tästä syystä meillä ryhmitymässä ei ollut mitään mahdollisuutta kes-

kustella asiasta henkilöstön kanssa tai muutenkaan varautua tilanteeseen. Välitysryhmittymä on aktiivisesti kehittänyt välitystoimintaa Kelan kanssa sekä ollut tulkkaukspalvelun kehittämisessä vahvasti mukana. Tämä on sisältänyt mm. etätulkkauksen ja päivystystoiminnan sekä puhevammaisten tulkkauksen kehittämistä. Välitystoiminta on erittäin merkittävässä asemassa koko tulkkaukspalvelun toteuttamisessa ja sen menestyksellinen toteuttaminen vaatii erityistä asiantuntemusta. Tätä asiantuntemusta on ryhmitymässä kehitetty jo yli 20 vuoden ajan.

- Välitysryhmittymä on huolissaan alueellisen tuntemuksen ja osaamisen häviämisestä sekä alueellisesta asiakaspalvelusta. Välitystoiminta ei ole mekaanista tilauksen käsittelyä välitysjärjestelmällä. Välitys huomioi lukuisia kunkin asiakkaan kommunikaatioon ja tulkkauks-tilanteeseen liittyviä erityispiirteitä. Tämän erityisosaamisen hallinta korostuu erityisesti palveltaessa kuurosokeita asiakkaita.

Vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelu siirtyi kunnilta Kelan hoidettavaksi 1.9.2010. ◆

Tekstipuhelin taipuu moneksi

Tekstipuhelinpalvelu luotiin 1980-luvulla palvelemaan kuulovammaisia. Perinteinen tapa soittaa tekstipuhelua on lankaverkossa erityisellä tekstipuhelinlaitteella. Puheluissa käytetään tällöin perinteistä tekstipuheluiden välityspalvelua, jossa soittava henkilö kommunikoi välittäjän kanssa tekstin tai puheen avulla ja välittäjä välittää viestin puhuttuna tai kirjoitettuna vastaanottajalle.

Nykyisin selkeä enemmistö käyttää tekstipuhelupalvelua Internetin kautta, sillä se on käyttäjälle maksutonta, eikä vaadi erillistä tekstipuhelinlaitetta tai modeemia. Internetpalvelun käyttöön riittää tavallinen tietokone, jossa on Internetyhteys. Palvelu löytyy osoitteesta www.tekstipuhelu.fi.

Internetpalvelun uusimpana ominaisuutena on käyttäjille tarjottava henkilökohtainen numero, joka liitetään tekstipuhelupalveluun. Oman puhelinnumeron käyttö on toistaiseksi sidottu tietokoneeseen, mutta palvelua kehitetään jatkuvasti.

Tekstipuhelupalvelun uusin muoto on mobiilisovellus. Tekstipuhelu onnistuu Android-käyttöjärjestelmää käyttävissä älypuhelimissa, jossa on tietoliikenneyhteys. Tekstipuhelu matkapuhelimella helpottaa ja lisää asioinnin mahdollisuuksia ajasta ja paikasta riippumatta.

Tekstipuhelupalvelun tarjoaa Raha-automaattiyhdistyksen tuella Kiinteistö Oy Valkea Talo, joka toimii kuulojärjestöjen monitoimitalona. Tekstipuhelupalvelua tuottaa ICT-palveluyhtiö Vakka- Suomen Puhelin Oy. Palvelun käytön edellyttämät laitteet myöntää yleensä käyttäjän kotikaupunki tai -kunta.

Suomen Kuurosokeat ry:n yhteyshenkilö tekstipuhelinasioissa on IT-asiantuntija Mariano Mineo, p. 040 849 4467, mariano.mineo@kuurosokeat.fi.

Lähde: Tekstipuhelupalvelun asiakasinfo. ◆

Ei hätäillä!

Teksti: Paula Valminen

Talitiaisen iloinen titityy tervehti minua jo tammikuussa. Mieleeni tuli koululaulu, jossa talitintti maaliskuussa vasta mietti laulamista. Niin ajat muuttuvat, samoin kuin talvisäät.

Helmikuun saimme nauttia lisääntyvästä linnunlaulusta ja leudosta kelistä. Ei ollut kipakoita pakkaspäiviä, ja loppukuusta alkoi ajatus aikaisesta keväästä herätä. Järki kyllä sanoi, että maaliskuu voi tulla tullessaan mitä vain.

Ja toihan se. Yöpakkaset ja aurinkoiset päivät. Vihdoinkin aurin gonpaistetta. Vaan ei se kevät niin nopeasti etene, kun aurinko joutuu joka aamu aloittamaan alusta lämmityshomman pakkasen kylmettämältä pinnalta.

Mukavasti tuo valopallo on jaksanut ahertaa tuulen kanssa. Nyt saamme jo nauttia paljastuneista pälvi-

paikoista nurmikoilla. Näin ainakin täällä länsirannikolla.

Lähden innoissani lenkille oppaani kanssa. Kävelytiellä on jäätä vapaata asfalttipintaa, mutta vielä on varottavaa. Isot vesilammikot peittävät paikoin koko tien ja jäätä löytyy. Löytyy myös muuta väistettävää, kun tarkkasilmäinen oppaani kertoo tiellä olevista koirien jätöksistä. Ei olisi mukavaa jatkaa matkaa hätäisin askelin. Variskin tuntuu nauravan moiselle ajatukselle.

Kotiin päästyä olo tuntuu mukavan kevyeltä, kunnes vilkaisen ikkunas- ta ulos. Onko näköni heikentynyt entisestään? Ei ole, sillä syy löytyy muualta, kun huomaan, miten aurin gon säteet yrittävät päästä harmaan likakerroksen läpi.

Ikkunanpesu saa odottaa sitä viimeistä varmaa kevään merkkiä. Kadunlakaisukonetta, jonka nostattaman hiekanpölyn jäljiltä saisi ikkunat pestä uudestaan. Ei hätäillä siinäkään. ◆

Voittoisat keilaajat

Voittajien on helppo hymyillä. Kuortaneen urheiluopistolla järjestetyn keila-leirin yhteydessä käytiin keilakisa, johon osallistuivat Kuurosokeat Keilaajat ja Oy Mokoma Ab:n keilakerho Pingelat. Voittoon ylsi Kuurosokeiden Keilailijoiden ykkösjoukkue. Kuvassa vasemmalta oikealle: Martti Avila, Sari Isaksson ja Esko Jäntti. Kuva: Jaakko Evonen. ◆